

Obsah

AUTORSKÝ KOLEKTIV	V
Obsah	VII
ZKRATKY	XIII
RŮST A VÝVOJ DÍTĚTE	
1. ROZDĚLENÍ DĚTSKÉHO VĚKU	3
<i>J. Lebl</i>	
1.1. Prenatální období	3
1.2. Postnatální období	4
1.2.1. Novorozenecké období	4
1.2.2. Kojenecké období	5
1.2.3. Batoletcí období	5
1.2.4. Předškolní období	5
1.2.5. Školní období	5
1.2.6. Období dospívání	5
2. VÝVOJ LIDSKÉHO JEDINCE OD NAROZENÍ DO DOSPĚLOSTI	7
<i>J. Lebl, H. Krásničanová</i>	
2.1. Novorozenec	7
2.2. První rok života	9
2.2.1. Psychosociální vývoj	9
2.2.2. Periodizace dětského růstu	10
2.2.3. Infantilní růstové období	11
2.2.4. Vývoj mozku	11
2.2.5. Vývoj motoriky	12
2.3. Druhý rok života	12
2.3.1. Psychosociální vývoj	12
2.3.2. Vývoj řeči	13
2.4. Předškolní věk	14
2.4.1. Psychosociální vývoj	14
2.4.2. Dětské růstové období	14
2.4.3. Hodnocení tělesného růstu	15
2.5. Nástup do školy	16
2.6. Mladší školní léta	16
2.7. Dospívání	16
2.7.1. Vývoj osy hypotalamus- -hypofýza-gonády	16
2.7.2. Počátek pubertálního vývoje	17
2.7.3. Pubertální vývoj chlapců	17
2.7.4. Pubertální vývoj dívek	18
2.7.5. Vývoj osobnosti v adolescenci	20
3. HODNOCENÍ TĚLESNÉHO RŮSTU A VÝVOJE DÍTĚTE	23
<i>K. Provazník, J. Vignerová, P. Bláha</i>	
3.1. Základní tělesné charakteristiky	23
3.2. Biologické a sociální determinanty růstu	24
3.3. Růstové referenční údaje	24
3.4. Využití referenčních údajů	25
3.5. Hodnocení skupin populace	25
4. NEUROPSYCHICKÝ VÝVOJ	35
<i>L. Hejčmanová, Š. Průhová</i>	
4.1. Vývoj hybnosti u zdravého dítěte	35
4.1.1. Psychomotorický vývoj kojence	35
4.1.2. Vývoj dítěte v batoletcím a předškolním věku	38
4.2. Poruchy neuropsychického vývoje u dětí	39
4.2.1. Příčiny a mechanismy poruch neuropsychického vývoje	39
4.2.2. První příznaky poruchy vývoje hybnosti	39
4.2.3. Dětská mozková obrna	40
4.2.4. Lehká mozková dysfunkce	40
VÝŽIVA	
5. VÝŽIVA V DĚTSKÉM VĚKU	43
<i>D. Marx, V. Volf</i>	
5.1. Základní složky stravy	43
5.1.1. Voda	43
5.1.2. Energie	43
5.1.3. Minerály	45
5.2. Alternativní strava	45
5.3. Výživa novorozenců a kojenců	48
5.3.1. Přirozená výživa novorozence a kojence	48
5.3.2. Schéma výživy kojeneckého dítěte	49
5.3.3. Umělá výživa novorozence a kojence	49
5.3.4. Schéma výživy uměle živěného dítěte	50
5.3.5. Speciální kojenecká mléka	50
5.4. Výživa batolat a předškolních dětí	50
5.5. Výživa adolescentů	51

6. PORUCHY Z VÝŽIVY U DĚTÍ A MLÁDEŽE .... 53*D. Schneiderová*

6.1. Poruchy z výživy v kojeneckém věku	53
6.1.1. Rizika umělé kojenecké výživy	53
6.1.2. Rizika předčasného zavádění příkrmu	53
6.2. Potravinová alergie	54
6.3. Poruchy z nedostatku živin	55
6.3.1. Poruchy růstu a vývoje	55
6.3.2. Anémie	56
6.3.3. Osteoporóza	56
6.4. Poruchy z nadbytku živin	56
6.5. Vliv kojenecké výživy na zdravotní stav v dospělosti	57

7. NUTRIČNÍ TOXIKOLOGIE V PEDIATRII ..... 59*M. Černá*

7.1. Definice a obsah nutriční toxikologie	59
7.2. Nutriční toxikologie a specifika dětského organismu	59
7.2.1. Vyšší expozice toxickým látkám z prostředí	59
7.2.2. Rozdílné biotransformační schopnosti dětí	60
7.2.3. Vyšší zranitelnost orgánů a funkcí ve fázi vývoje	60
7.3. Nutriční toxikologie v pediatrické praxi	60
7.3.1. Dusičnany	60
7.3.2. Olovo	61
7.3.3. Kadmium	61
7.3.4. Rtuť	61
7.3.5. Perzistentní chlorované organické látky	61
7.4. Závěr	62

ÚVOD DO NEONATOLOGIE**8. ÚVOD DO NEONATOLOGIE ..... 65***I. Pechl*

8.1. Organizace péče o novorozence	65
8.2. Základní pojmy v péči o novorozence	66
8.2.1. Gestační věk a porodní hmotnost	66
8.2.2. Novorozenecká úmrtnost	67
8.3. Prenatální období z pohledu pediatra	67
8.4. Porod	68
8.5. Bezprostřední poporodní adaptace novorozence	69
8.6. Ošetření fyziologického novorozence	69
8.7. Asfyktický novorozence	70
8.7.1. Hodnocení perinatální asfyxie	70
8.7.2. Resuscitace novorozence	71
8.8. Vyšetření novorozence	75
8.8.1. Posouzení celkového stavu	75
8.8.2. Posouzení zralosti novorozence	76
8.8.3. Posouzení kůže	76
8.8.4. Posouzení dýchání a činnosti srdce	77
8.8.5. Vyšetření hlavičky	78
8.8.6. Vyšetření hrudníku a břicha	79
8.8.7. Vyšetření končetin	80
8.8.8. Vyšetření genitálu	80
8.8.9. Orientační neurologické vyšetření	81
8.9. Další vývoj novorozence	82
8.9.1. Celkové projevy	82
8.9.2. Vývoj hmotnosti	82
8.9.3. Adaptace gastrointestinálního traktu	83

8.9.4. Adaptace uropoetického ústrojí	83
8.9.5. Adaptace krvetvorby; novorozenecký ikterus	84
8.9.6. Poporodní adaptace metabolismu; hypoglykémie	86
8.9.7. Adaptace termoregulace	86
8.10. Kojení	86
8.11. Preventivní opatření u novorozenců	88
8.12. Úvod do problematiky patologického novorozence	88
8.13. Nedonošený novorozenec	89
8.13.1. Zvláštnosti ošetření výrazně nedonošeného novorozence po porodu	90
8.14. Syndrom náhlého úmrtí kojenice	91

VYŠETŘENÍ DÍTĚTE**9. ANAMNÉZA ..... 95***L. Hejmanová***10. FYZIKÁLNÍ VYŠETŘENÍ ..... 97***L. Hejmanová, J. Lebl*

10.1. Posouzení celkového stavu	97
10.2. Systematické vyšetření tělesných částí	98
10.2.1. Hlava	98
10.2.2. Krk	99
10.2.3. Hrudník	100
10.2.4. Břicho	100
10.2.5. Genitál	101
10.2.6. Končetiny	101
10.3. Vyšetření per rectum	101
10.4. Orientační neurologické posouzení	101
10.5. Vyšetření jednotlivých funkčních systémů	101

11. VYŠETŘENÍ RESPIRAČNÍHO SYSTÉMU ..... 103*F. Votava*

11.1. Anamnéza	103
11.2. Fyzikální vyšetření	104
11.2.1. Pohled (inspekce, aspekce)	104
11.2.2. Pohmat (palpace)	106
11.2.3. Poklep (perkuse)	106
11.2.4. Poslech (auskultace)	106
11.3. Laboratorní vyšetření	107
11.4. Zobrazovací metody	108
11.5. Funkční vyšetření dýchání	109

12. VYŠETŘENÍ KARDIOVASKULÁRNÍHO SYSTÉMU ..... 111*E. Čerňavská*

12.1. Celkové příznaky onemocnění srdce a cév	111
12.1.1. Cyanóza	111
12.1.2. Poruchy dýchání	112
12.1.3. Únava, váhové neprosipivání, nadměrné pocení	112
12.1.4. Palpitace, bolesti na hrudníku	112
12.1.5. Hypoxické záchvaty (anoxické, asfyktické)	112
12.1.6. Palčivé prsty	113
12.1.7. Periferní otoky	113
12.1.8. Hepatomegalie	113
12.2. Auskultace srdce	113
12.2.1. Srdeční zvzy	113

12.2.2.	Cval	114	15. VYŠETŘENÍ ENDOKRINNÍHO SYSTÉMU	147
12.2.3.	Přidatné zvuky	114	<i>J. Lebl</i>	
12.2.4.	Srdeční šelesty	115	15.1. Etiologie endokrinních onemocnění	
12.3.	Postup při fyzikálním vyšetření srdce	117	u dětí	147
12.3.1.	Rodinná anamnéza	117	15.1.1. Vrozené endokrinní poruchy	147
12.3.2.	Osobní anamnéza	117	15.1.2. Získané endokrinní poruchy	148
12.3.3.	Vzhled pacienta	118	15.2. Některé příznakové soubory v dětské	
12.3.4.	Dýchání	118	endokrinologii	148
12.3.5.	Vyšetření břicha	118	15.2.1. Hypoglykémie	148
12.3.6.	Vlastní kardiiovaskulární		15.2.2. Hypokalcémie	149
	vyšetření	118	15.2.3. Polyurie, polydipsie	149
12.4.	Speciální vyšetřovací metody	122	15.2.4. Obezita	149
12.4.1.	Elektrokardiogram	122	15.2.5. Hubnutí	149
12.4.2.	Rentgenové vyšetření		15.2.6. Růstová retardace	150
	srdce a plic	124	15.2.7. Růstová akcelerace,	
12.4.3.	Echokardiografie	124	předčasná dospívání	150
12.4.4.	Invazivní diagnostické metody	126	15.3. Vyšetření endokrinního systému	150
			15.3.1. Anamnéza	150
			15.3.2. Fyzikální vyšetření	152
			15.3.3. Laboratorní vyšetření	154
			15.3.4. Zobrazovací metody	154
13. VYŠETŘENÍ GASTROINTESTINÁLNÍHO	SYSTÉMU	129	16. VYŠETŘENÍ POHYBOVÉHO SYSTÉMU	155
<i>D. Marx, V. Volf</i>			<i>D. Marx</i>	
13.1.	Nejčastější gastrointestinální symptomy		16.1. Anamnéza	155
	u dětí	129	16.2. Fyzikální vyšetření	155
13.1.1.	Zvracení	129	16.3. Zobrazovací vyšetření	156
13.1.2.	Bolesti břicha	129	16.4. Laboratorní vyšetření	157
13.1.3.	Zácpa	130	17. VYŠETŘENÍ KŮŽE A KOŽNÍCH ADNEX	159
13.1.4.	Průjem	131	<i>L. Hejmanová</i>	
13.2.	Vyšetření břicha u dětí	133	17.1. Anamnéza	160
13.2.1.	Vyšetření pohledem	133	17.2. Fyzikální vyšetření	160
13.2.2.	Vyšetření pohmatem	133	17.2.1. Barva kůže	160
13.2.3.	Vyšetření poklepem	133	17.2.2. Kožní eflorescence	161
13.2.4.	Vyšetření poslechem	133	17.2.3. Vlasy a nehty	161
13.2.5.	Vyšetření per rectum	133	17.3. Ekzém a dermatitida	161
13.3.	Speciální gastroenterologické		18. VYŠETŘENÍ ZRAKU A SLUCHU	163
	vyšetřovací metody	134	<i>L. Hejmanová</i>	
13.3.1.	Vodíkový test	134	18.1. Zrak	163
13.3.2.	Kontinuální jícnová		18.1.1. Vývoj zrakových schopností	163
	24hodinová pH-metrie	134	18.1.2. Vyšetření zraku	163
13.3.3.	Enterobiopsie	134	18.1.3. Strabismus a amblyopie	164
13.4.	Vyšetření jater u dětí	135	18.1.4. Nystagmus	164
13.4.1.	Fyzikální vyšetření	135	18.1.5. Slepota	164
13.4.2.	Jaterní biopsie	136	18.2. Sluch	165
			18.2.1. Příčiny sluchové poruchy	165
			18.2.2. Hluchota	165
			18.2.3. Měření sluchové ostrosti	166
14. VYŠETŘENÍ UROPOETICKÉHO SYSTÉMU	137		19. ZÁKLADNÍ DIAGNOSTICKÉ A LÉČEBNÉ	VÝKONY U DĚTÍ .....
<i>D. Palyzová, J. Lebl</i>			<i>D. Marx, F. Votava</i>	167
14.1.	Vývojové aspekty uropoetického traktu	137	19.1. Příprava pacienta	167
14.1.1.	Vývoj anatomie		19.2. Kanylace periferní žíly	167
	uropoetického systému	137	19.3. Výplach žaludku	168
14.1.2.	Vývoj ledvinových funkcí	138	19.4. Lumbální punkce	168
14.2.	Příznaky onemocnění uropoetického		19.5. Aspirace kostní dřevě	170
	traktu u dětí	138	20. SONOGRAFICKÁ VYŠETŘENÍ	171
14.2.1.	Bolest	138	<i>J. Zikmund</i>	
14.2.2.	Dysurie	139	20.1. Základní sonografické pojmy	171
14.2.3.	Neobvyklé zabarvení moči	139	20.1.1. Způsoby ultrazvukového	
14.2.4.	Poruchy tvorby		zobrazení	171
	a vyprazdňování moči	139	20.1.2. Sonografická terminologie	171
14.2.5.	Břišní rezistence	141		
14.2.6.	Nespecifické příznaky	141		
14.3.	Vyšetření uropoetického traktu	141		
14.3.1.	Anamnéza	141		
14.3.2.	Fyzikální vyšetření	142		
14.3.3.	Laboratorní vyšetření	143		
14.3.4.	Zobrazovací metody	144		
14.3.5.	Instrumentální urologické			
	vyšetření	145		
14.3.6.	Biopsie ledvin	146		

20.2. Indikace k sonografickému vyšetření.....	172	24.6.2. Reakce fyziologické a nefyziologické	194
20.2.1. Vyšetření CNS	172	24.6.3. Očkování zdravotně stigmatizovaných dětí	195
20.2.2. Vyšetření krku	172	24.7. Odstupy mezi vakcínami	195
20.2.3. Vyšetření srdce – echokardiografie	173		
20.2.4. Vyšetření břicha	173		
20.2.5. Vyšetření prsních žláz	174		
20.2.6. Vyšetření retrobulbárního prostoru	174		
20.2.7. Vyšetření pohybového systému	174		
20.2.8. Dopplerovské vyšetření cévního průtoku	174		
20.2.9. Sonografická kontrola punkční biopsie	174		
21. RADIONUKLIDOVÁ VYŠETŘENÍ	175		
<i>D. Chroustová</i>			
21.1. Základní pojmy v radionuklidové diagnostice	175		
21.2. Metody radionuklidové diagnostiky	175		
21.3. Indikace radionuklidových vyšetření	176		
21.3.1. Scintigrafie uropoetického traktu	176		
21.3.2. Scintigrafie varlat	177		
21.3.3. Scintigrafie kostního systému a kostní dřevě	177		
21.3.4. Scintigrafie plic	178		
21.3.5. Scintigrafie CNS	178		
21.3.6. Scintigrafie gastrointestinálního traktu	179		
21.3.7. Scintigrafie štítné žlázy	179		
21.3.8. Scintigrafická vyšetření v onkologii	179		
PREVENCE ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ U DĚTÍ			
22. NOVOROZENECKÝ SCREENING	183		
<i>O. Hníková, L. Hejmanová</i>			
22.1. Základní cíle a principy screeningových programů	183		
22.2. Screening hyperfenylalaniněmií	184		
22.3. Screening kongenitální hypotyreózy	185		
22.4. Selektivní novorozenecké screeniny	185		
22.5. Budoucnost novorozeneckých screeningových programů	186		
23. PREVENTIVNÍ PROHLÍDKY V PEDIATRII ...	187		
<i>L. Hejmanová</i>			
23.1. Preventivní prohlídky zdravých dětí	187		
23.1.1. Preventivní prohlídka od narození do 18 měsíců	187		
23.1.2. Preventivní prohlídka od 3 do 17 let	189		
23.2. Dispenzarizace	189		
24. PASÍVNÍ A AKTIVNÍ IMUNIZACE	191		
<i>M. Mažnerová, J. Dáňová</i>			
24.1. Pasívní imunizace	191		
24.2. Aktivní imunizace	191		
24.3. Organizace očkování v ČR	192		
24.4. Pravidelné očkování dětí	193		
24.5. Kontraindikace očkování	193		
24.6. Reakce po očkování	194		
24.6.1. Reakce lokální a celkové	194		
24.6.2. Reakce fyziologické a nefyziologické	194		
24.6.3. Očkování zdravotně stigmatizovaných dětí	195		
24.7. Odstupy mezi vakcínami	195		
25. ZAŘÍZENÍ PRO DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	197		
<i>H. Provazníková</i>			
25.1. Vývojová charakteristika dětí batolecích a předškolního věku	197		
25.2. Pobyt dětí v jeslích	197		
25.3. Pobyt dětí v mateřské škole	198		
25.4. Prevence poškození zdraví a zdravotního vývoje dětí v předškolních zařízeních, projekt »Zdravá mateřská škola«	199		
26. NEUROPSYCHICKÁ ZÁTĚŽ DĚTÍ VE ŠKOLE	201		
<i>K. Provazník</i>			
26.1. Dva škodlivé typy zátěže dětí	201		
26.2. Charakter odpovědi na zátěž	202		
26.3. Zdroje zátěže dětí ve škole	202		
27. HANDICAPOVANÉ DÍTĚ	205		
<i>D. Palyzová</i>			
27.1. Kategorie handicapu podle závažnosti zdravotního postižení	205		
27.2. Péče o handicapované dítě	206		
28. DĚTSKÁ BOLEST	209		
<i>D. Palyzová</i>			
28.1. Typy dětské bolesti	209		
28.2. Ukazatele dětské bolesti	210		
28.2.1. Behaviorální odpověď na bolest	210		
28.2.2. Fyziologická odpověď na bolest	211		
28.3. Diagnostika bolesti	211		
28.4. Příprava dítěte na bolest	212		
29. DÍTĚ OHROŽENÉ PROSTŘEDÍM	213		
<i>D. Marx, E. Vaníčková</i>			
29.1. Četnost a formy syndromu týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte	213		
29.2. Fyzické týrání	214		
29.3. Citové (emocionální) týrání	215		
29.4. Sexuální zneužívání	216		
29.5. Zanedbávání dětí	217		
29.6. Šikanování	217		
30. PREVENCE UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK U DĚTÍ A MLÁDEŽE	219		
<i>H. Sovinová</i>			
30.1. Přehled psychoaktivních látek	219		
30.1.1. Narkotické drogy	219		
30.1.2. Psychotropní látky	219		
30.1.3. Další zneužívané drogy a látky ..	219		
30.2. Rizikové faktory vzniku drogové závislosti	220		
30.2.1. Demografické rizikové faktory	220		
30.2.2. Psychosociální rizikové faktory ...	220		
30.2.3. Osobnost dítěte a faktory chování	221		
30.3. Prevence užívání návykových látek	221		
30.3.1. Primární prevence	221		
30.3.2. Sekundární prevence	221		

30.3.3. Terciární prevence	222	31.6. Možnosti pomoci rodinám	224
30.3.4. Preventivní programy	222	31.7. Ústavní péče	225
31. NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE	223	32. ZÁKLADNÍ DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE	227
<i>J. Lukešová, H. Provazníková</i>		V PEDIATRII	227
31.1. Charakteristika dětí určených pro		<i>D. Marx</i>	
náhradní rodinnou či výchovnou péči	223	33. ZDRAVOTNÍ A OČKOVACÍ PRŮKAZ	229
31.2. Příčiny opuštění dítěte rodinou	223	DÍTĚTE A MLADISTVÉHO	229
31.3. Typy náhradní rodinné péče	223	<i>J. Janda</i>	
31.4. Právní normy, které umožňují náhradní		REJSTŘÍK	233
rodinnou péči	224		
31.5. Rodiny, které žádají děti do náhradní			
rodinné péče	224		

Růst a vývoj dítěte

1. Rozdělení dětského věku 3
2. Vývoj lidského jedince od narození
do dospělosti 7
3. Hodnocení tělesného růstu
a vývoje dítěte 23
4. Neuropsychický vývoj 35

5. Výživa v dětském věku

D. Marx, W. Volz

Cílem výživy v dětském věku je nejen zajistit dostatek energie pro bezproblémový průběh dítěte, ale především vytvořit optimální předpoklady pro fyzickou i duševní vývoj a předstít nutnou ochranu před onemocněními. Dítě se během svého života podrobí zřejmě mnoha fyzikálním i chemickým ovlivněním a zejména přetěžování, které může vést k tělesným i psychickým vyzrání. Každé dítě je individuálně odlišné, proto je třeba věnovat pozornost i výživě v dětském věku.

5.1. Základní složky stravy

5.1.1. Voda

Voda je nejdůležitější složkou stravy. Dítě v kojeneckém věku potřebuje 75-80 % své tělesné hmotnosti. Pokud kojenecký věk přechází do školního věku, voda je stále důležitou složkou stravy. Dítě v kojeneckém věku potřebuje 75-80 % své tělesné hmotnosti.

5.1.2. Bílkoviny

Bílkoviny jsou důležitou složkou stravy. Dítě v kojeneckém věku potřebuje 75-80 % své tělesné hmotnosti.

5.1.3. Tuky

Tuky jsou důležitou složkou stravy. Dítě v kojeneckém věku potřebuje 75-80 % své tělesné hmotnosti.

5.1.4. Sacharidy

Sacharidy jsou důležitou složkou stravy. Dítě v kojeneckém věku potřebuje 75-80 % své tělesné hmotnosti.

5.1.5. Minerální látky

Minerální látky jsou důležitou složkou stravy. Dítě v kojeneckém věku potřebuje 75-80 % své tělesné hmotnosti.

Výživa

5. Výživa v dětském věku	43
6. Poruchy z výživy u dětí a mládeže	53
7. Nutriční toxikologie v pediatrii	59

8. Úvod do neonatologie

1. Psychi

8.1. Organizace péče o novorozence

Neonatologie obor zabývající se péčí o novorozence, je samostatnou subspecializací pediatrie. Důvodem jsou významná specifika fyziologie a patologie novorozeneckého období (jak od narození do ukončení 28. dne života, viz kap. 1) a zejména specifická intenzivní péče o nedonošence a patologické novorozence.

Neonatologie se zabývá péčí o zdravé fyziologické novorozence (cca 95 % všech narozených dětí), o děti méně nedonošené či s lehkými poruchami poporodní adaptace (kolika 4 %) a o děti těžce nedonošené nebo s významnými patologiemi, které vyžadují intenzivní péči (do 1 %). Tyto skupiny novorozenců dětí se liší výrazně nároky na lékařskou péči po porodu.

U fyziologického novorozence komplikace domají poporodní adaptaci, zejména odvozené dělení po porodu a pravidelné sledování zdravotní opatření – zejména padežery, kojení, rutinní screening (viz kap. 22) a zvláštní ošetření (viz kap. 28). Zdravý novorozenec pobývá na novorozeneckém oddělení porodnice několik dní, v nejlépe podmínkách nejméně 4–5.

Na druhé straně extrémně nedonošené děti se často bezprostředně po porodu dostávají na dětské ústavy až těsně do kritického stavu, který vyžaduje kromě porodnické intenzivní péče. Dosažení stavu adaptace, umožňujícího jejich propuštění do domácí péče, může pak i přes příznivý průběh trvat i na několik měsíců.

Tato časová průběhu poporodního období vede k v ČR, stejně jako v jiných zemích, a vytváření

Úvod do neonatologie

9. Anamnéza

L. Hekmanová

Podrobné a spolehlivé údaje o anamnéze (předchozí) jsou základní podmínkou správné diagnózy a diagnostice a léčebné kůře. Schopnost získat přehlednou anamnézu dává spolu se schopností správně je interpretovat spolu s dalšími základními zveřejněnými lékaři. Hodnotu kvalitně odebrané anamnézy je často vyvíjí až výsledky řady vyšetření.

V medicíně jsou známy různé druhy anamnézy. Všechny z nich obvykle doprovázejí otázky. Nejzákladnější informace o stavu dítěte mají správně odebrané anamnézy matky dítěte. Její připravenost při získávání anamnézy je vždy velkou výhodou. Mladší děti a dospívající mohou doplnit řadu údajů sama, což je však nahrazení anamnézy.

Jaké jsou podmínky pro odebrání kvalitní vyšetřovací anamnézy? Její získání závisí na věku dítěte a na jeho nebo pacienta. Úspěšnost lékař je závislá na odpovídající úrovni komunikace, zájmu o anamnézu vzájemné důvěry. S ní pak souvisí ochota rodičů či pacienta informovat lékaře. Dítě vstoupí odvěrně odměnou a zamilovaností lékaře a jeho citlivý přístup k onemocnění dítěte i rodičům.

Lékař analyzuje jak verbatim, tak nezverbatim informace získané při odebrání anamnézy. Chová se vzhledem k dítěti i k sobě navzájem poskytnuté informace významnou informací o psychologii dítěte a rodičů a o vzájemném vztahu rodičů.

Zvláštní pozornost a také vyšetřovací otázky anamnézy u adolescentního pacienta, především při úzkostech dotýkajících se citlivých témat, je velmi důležitá. Pacientovi nejprve vysvětlí, proč mu bylo dříve pokládáno, a poslechnat na jeho vůli.

Vyšetření dítěte

9. Anamnéza	95
10. Fyzikální vyšetření	97
11. Vyšetření respiračního systému	103
12. Vyšetření kardiovaskulárního systému	111
13. Vyšetření gastrointestinálního systému	129
14. Vyšetření uropoetického systému	137
15. Vyšetření endokrinního systému	147
16. Vyšetření pohybového systému	155
17. Vyšetření kůže a kožních adnex	159
18. Vyšetření zraku a sluchu	163
19. Základní diagnostické a léčebné výkony u dětí	167
20. Sonografická vyšetření	171
21. Radionuklidová vyšetření	175

Kyjem screeningový program v rámci cíle zvýšit vědomí rodičů ohledně předání klinickou posudkem se záchovnými včasnými reakcemi na dočasně. Mimořádně dobrá vědomí v pediatrii, kde umožňuje včasnou diagnózu a léčbu některých zdravotních problémů.

První novorozenecký screeningový program byl vyvinut v roce 1964 v USA a byl zaměřen na prevenci epilepsie u dětí s fenylketonurií. V té době se základní screening provádělo Robert Guthrie, profesor vyvinul matoušku, která detekovala přítomnost fenylalaninu v moči krevní kapky na filtračním papíru. Krev k vyšetření byla vložena do speciálního zvláštního papíru (viz obr. 2.1). Screening fenylketonurie byl první screening v pediatrické praxi novorozence. V screeningem na tyfus v následujících desetiletích byly vyvinuty další

Prevence zdravotního postižení u dětí

22. Novorozenecký screening	183
23. Preventivní prohlídky v pediatrii	187
24. Pasivní a aktivní imunizace	191
25. Zařízení pro děti předškolního věku ..	197
26. Neuropsychická zátěž dětí ve škole ..	201
27. Handicapované dítě	205
28. Dětská bolest	209
29. Dítě ohrožené prostředím	213
30. Prevence užívání návykových látek u dětí a mládeže	219
31. Náhradní rodinná péče	223
32. Základní demografické údaje v pediatrii	227
33. Zdravotní a očkovací průkaz dítěte a mladistvého	229